

מרן האש הנשיבה
הרב נחום אליעזר רבינוביץ שליט"א

לקראת החנוכה

נס פך השמן אירע בבית המקדש, ואכן שם חגגו את נצחון החשמונאים - "הדליקו נרות בחצרות קדשין". הואיל והנס היה ברשות הרבים היה עולה על דעתנו שייקבע הזכר לנס אף הוא ברשות הרבים. אולם למעשה תיקנו חכמים דווקא להקפך - "נך איש וביתו" - אף שכבר נהגו להדליק נר חנוכה גם בבית הכנסת, הקבה נתלבטו הפוסקים אם לברך על הדלקה זו אם לא, ולכלל הדעות אין אדם יוצא ידי חובתו בנרות בית הכנסת אפילו הוא עצמו בירך עליהן והדליקן.

מצוות נר בחנוכה מיועדת בעיקר לבית הפרטי, ולא עוד אלא בית או חצר שיש לה שני פתחים גש וחיוב להניח נר חנוכה בשניהם כדי שייראה לכל עובר ושב שבבית זה לא חסר נר.

מה פשר הדבר שהקפידו חכמים להעביר את זכר ניסוי החנוכה לתחום היחיד? הלא ברבים ודאי שיש יותר פרסומי ניסא! וכך מצננו לענין מקרא מגילה שיש להעדיף לקרונה ברוב עם מטעם זה.

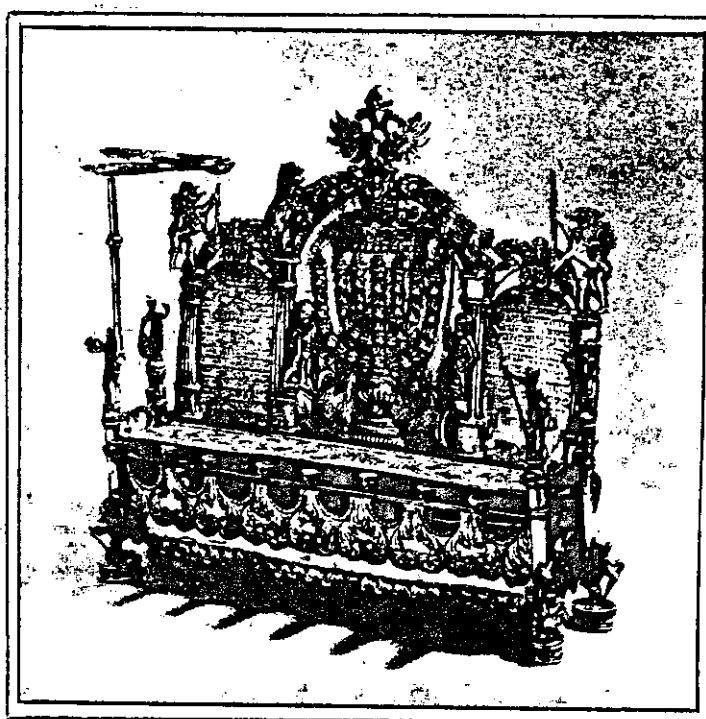
אלא שבאמת שונה מצוות נר ממגילה, ושונה זה נובע מתכונת האור. אמנם ריכוז הרבה נרות במקום אחד יוכל ליצור אור בהיר שיראה אף למרחק, והרי באור בית השואבה אשה היתה בוררת חטים בחצירה היא, אולם ברור שפיזור האורות בהרבה מקומות מאפשר תאורה יעילה הרבה יותר. אפילו נרות קטנים, אם נעמידם כל אחד במקום נפרד, יכולים להאיר את כל השטח כולו, ולא עוד, אלא שאם יש רק אור מרכזי אחד, אם יכבה, הרי כל העולם כולו ח"ו בחושך. אבל אם בכל בית יש נר, אפילו אחד כבה, השאר יאירו כמקודם.

אורה זו תורה. קיומו של עם ישראל תלוי ברבני האור. יש וגדול בתורה אחד, הוא כפנס המאיר למרחקים ורבים הולכים לאורו. אבל אין זה מספיק, ואין בזה תמורה להרבה לומדי תורה. כל נשמה ישראלית בכוחה להאיר באור התורה, ואם מכל בית יהודי יקריז נר - ולו רק קטן וצנוע - כי אז העם כולו שרוי באור.

זאת היא מצות חנוכה! נר איש וביתו. המאבק של החשמונאים לא נסתיים בנצחונם המזהיר על האויב מבחוץ. ההתמודדות עם החושך מבפנים היא מתמידה. כל נפש ישראלית שאינה שופעת אור הרי היא לוטה בחושך, ומהיכן ייצאו לנו זרקורים חזקים כל כך שיוכלו לחדור לכל פנה נדחת, ולהבקיע לתוך כל נשמה העטופה באפילה? לפיכך קבעו חכמים שמצות האור היא דווקא בתוך ביתו של כל אחד ואחד. ומרשות היחיד יראה אור פרטי זה גם ברשות הרבים.

ואין לך פרסומי ניסא גדול מזה, שהרי בכך נזכר הנס אצל כל יחיד ויחיד, והניצוצות הרבים מתחברים ללהבה גדולה אשר מיט רבים לא יכבוה - שלהבתי-ה.

זאת היא המשימה שלנו בימי חנוכה אלה. כל אחד ואחד ישתדל בכל
 כוחו להעמיק ולהרחיב בלימוד תורה - להגדיל את הנר הפרטני. והיה אם
 כך נעשה כולנו - וכל בית ישראל יימלא אורה.

מנורת חנוכה מעוטרת במוטיבים פולניים בארוקוים, רב"ה
 ה'18.